
**PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN
(YVA-MENETTELY) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA
ISOSAAREN TUULIVOIMAHANKKEESSA**

HANKE Isosaaren tuulivoimahanke, Renko, Hämeenlinna

HANKKEESTA VASTAAVA

Otsavuoren Tuuli Oy
Aleksanterinkatu 18,
15140 Lahti

ASIAN VIREILLETULO

Otsavuoren Tuuli Oy on pyytänyt 15.2.2024 Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) päätöstä, edellyttääkö Hämeenlinnan Renkoon suunnitteilla oleva Isosaaren viiden tuulivoimalan tuulivoimahanke ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely).

Hankkeesta vastaava on toimittanut ELY-keskukselle YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta 15.2., 20.3. ja 3.5.2024 YVA-menettelyn soveltamista koskevan päätöksen laatimista varten.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeen kuvaus

Otsavuoren Tuuli Oy suunnittelee viiden tuulivoimalan rakentamista Hämeenlinnan Rengon Isosaaren alueelle. Tuulivoimaloiden napakorkeus on enintään 175 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 261 metriä. Tuulivoimaloiden nimellisteho on enintään 7,5 MW ja kokonaisteho maksimissaan 36 MW.

Tuulivoimahanke liitetään noin kahdeksan kilometrin pituisella maakaapelilla Elenian 110 kV sähköverkkoon Rengossa. Maakaapeli tullaan sijoittamaan ensisijaisesti olemassa olevien ja vahvistettavien teiden rinnalle.

Noin 600 hehtaarin laajuinen hankealue sijaitsee noin 12 kilometrin etäisyydellä Hämeenlinnan keskustasta länteen. Matkaa Alajärven rantaan kertyy noin kolme kilometriä. Hankekiinteistöt rajautuvat osin Hattulan kunnan rajaan.

Hankkeen rakentamisajan kesto on noin kolme vuotta.

Ympäristön kuvaus ja hankkeesta vastaavan arvio ympäristövaikutuksista

Maankäyttö ja kaavoitus

Alueelle ei ole maakuntakaavassa osoitettu aluevarauksia tai muita merkintöjä. Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa.

Alue on tyypiltään kalliopohjaista tai turvepohjaista metsätalousaluetta ja alueella ei ole asutusta. Lähin rakennus sijaitsee 1,3 kilometrin etäisyydellä lähimmästä suunnitellusta tuulivoimalan paikasta.

Liikenne

Liittymä hankealueelle on tarkoitus toteuttaa Hämeen härkätielle yhtyvän yksityistien kautta. Yksitystietä tullaan leventämään, sekä pidentämään tuulivoimaloiden paikkojen saavuttamiseksi.

Rakentamisen ja toiminnan aikainen logistiikka tullaan järjestämään olemassa olevaa tiestöä käyttäen sen ollessa mahdollista (parannetaan tarvittaessa) ja aivan voimaloiden läheisyyteen rakennettujen uusien kulkuväylien kautta.

Luonnonympäristö ja suojelu

Korkeuserot ovat alueella pienehköt, korkeimpien huippujen noustessa noin 150 m korkeuteen merenpinnasta. Alue on enimmäkseen sekametsää.

Alue rajautuu Seitsemänlamminsuon-Korpilamminsuon Natura-alueeseen (FI0339004, SAC) ja hankkeen läheisyydessä on nähty sääksi, sekä vuosia sitten erilaisia haukkoja. Linnuston laajuus ja mahdolliset pesät, kuten myös muut kaavoituksen yhteydessä tulevat luonnon monimuotoisuuteen liittyvät havainnot, tullaan ottamaan huomioon lopullisessa puiston kaavoituksessa. Mahdolliset petolintujen pesäpaikat suojellaan ja voimaloiden lopullinen sijoittelu suunnitellaan siten, että se ei vaaranna pesimäpaikkoja.

Melu ja välke

Hankkeessa on laadittu alustavat melu- ja välkemallinnukset kuuden tuulivoimalan sijoitussuunnitelmalla. Yksi tuulivoimaloiden paikoista tullaan jättämään pois.

Alustavan melumallinnuksen mukaan kaikki lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat 40 dB melualueen ulkopuolella. Yksittäisiä rakennuksia sijaitsee 8-10 tuntia/vuodessa välkevaikutusalueella.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Hanke tulee muuttamaan alueen maisemaa. Hämeen härkätie sijoittuu hankkeen läheisyyteen. Lähivaikutusalueella on useita maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueita, joihin hankkeella voi olla vaikutuksia.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Hämeen ELY-keskus kuuli ennen päätöksentekoa Hämeenlinnan kaupungin kaavoitusviranomaisen, ympäristönsuojeluviranomaisen, luonnonsuojelun, sekä Hattulan kunnan kaavoitusviranomaisen, Hämeen liiton ja Hämeenlinnan kaupungin museon (Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo) näkemystä päätöksenteossa huomioitavista seikoista, sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamistarpeesta. Lausunnot toimitettiin ELY-keskukselle 11.4., 12.4. ja 19.4.2024. Hattulan kunta ei toimittanut kannanottoa.

Hämeenlinnan kaupungin viranomaispalvelut toteaa, että hankealue rajautuu Seitsemänlamminsuon-Korpilamminsuon Natura-alueeseen (FI0339004). Suojelun perusteina olevina luontotyyppeinä ovat humuspitoiset järvet ja lammet, keidassuot, vaihettumissuot ja rantasuot, boreaaliset luonnonmetsät ja puustoiset suot. Suojelun perusteena olevana lajina on liito-orava. Natura-tietolomakkeen mukaan alue on valtakunnallisesti merkittävä suoalue ja suo yhdistelmä on melko hyvin kehittynyt, ehjä sekä erittäin monipuolinen kokonaisuus. Lajitietokeskuksen lajirekisterin mukaan alueelta on useita merkintöjä isoista petolinnuista.

Hankealue rajautuu Natura-alueeseen ja tietolomakkeen mukaan alueen ulkopuolinen metsänkäsittely saattaa heikentää alueen arvoa. Osa alustavien tuulivoimaloiden sijoituspaikoista on alle 200 metrin päässä Natura-alueesta.

Hankkeen vaikutukset ulottuvat hyvin todennäköisesti Seitsemänlamminsuon-Korpilamminsuon Natura-alueeseen. Vaikutuksen voimakkuus riippuu voimaloiden etäisyydestä Natura-alueeseen. Alueen suojeluperusteet, muu lajisto ja lajitietorekisterin eliölajitiedot huomioon ottaen kaupunki suosittelee ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Kaupungin maankäytön suunnittelun/kaavoitusyksikön näkemyksen mukaan alueen käyttö tuulivoimarakentamiseen tulee suunnitella yleiskaavalla.

Hämeen liitto toteaa, että suunnittelualue sijaitsee Kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 ns. valkoisella alueella, eli suunnittelualueeseen ei kohdistu maakuntakaavan aluevarauksia. Kanta-Hämeen maakuntakaavassa 2040 seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen

alarajaksi on määritelty 10 voimalaa, eli voimala-alue ei vaadi maakuntakaavamerkintää, eli alue voidaan toteuttaa kuntakaavoituksella. Suunnittelualue rajoittuu Seitsemänlamminsuon-Korpilamminsuon Natura-alueeseen ja alueen länsiosasta on noin kilometrin etäisyys Hämeen Härkätien valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen. Hämeen Härkätie on myös valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohde.

Hämeen liitto ei näe tarpeellisena YVA-menettelyn toteuttamista hankkeen kohdalla, mikäli alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Tällöin tarvittavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit voidaan laatia kaavoitusprosessin yhteydessä.

Hämeenlinnan kaupunginmuseo, Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta, että suunnitellun tuulivoimapuiston alueelta ei tunneta entuudestaan kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee muu kulttuuriperintökohde Heinisuo (hiilimiilu). Hankkeen maakaapelilinja sijoitetaan kulkemaan osittain Turun valtatie, Kuittilantien, Hämeen härkätien ja yksityistien (000-2010-K2061) vieressä. Lisäksi Seitsemänlamminsuota kohti kulkevaa yksityistietä tullaan leventämään ja pidentämään. Turun valtatie ja Kuittilantien risteyskohdan länsipuolella sijaitsee muu kulttuuriperintökohde Kuittila (historiallinen asuinpaikka). Historiallisen asuinpaikan rajausta on alustava, eikä sen tarkkaa laajuutta tunneta.

Hankealueella on tehty historiallisten kylätonttien selvitys vuonna 2005 ja arkeologinen inventointi osana Rengon alueen laajempaa inventointia vuonna 2006 Museoviraston toimesta. Hankealue on potentiaalinen elinkeinohistoriallisten muinaisjäännöskohteiden, kuten esimerkiksi hiilimiilujen löytymiselle. Maakaapelilinja on suunniteltu kulkevan merkittävän historiallisen tielinjan Hämeen härkätien vieressä, joka nostaa sen lähialueiden arkeologista potentiaalia. Mäki-Rehdin, Haukkalan ja Kuittilan alueilta on tehty merkittävä määrä historiallisen ajan irtolöytöjä, jotka voivat kuulua mahdollisesti osaksi alueella sijaitsevaa kiinteää muinaisjäännöstä. Museo katsoo näin ollen ajankohtaisen ja yleiskaavatasoista inventointia tarkemman arkeologisen inventoinnin suorittamisen olevan tarpeen. Inventoinnin tulee käsittää tuulivoimapuiston alue sekä hankkeeseen liittyvät maakaapelilinjat.

Koska kyseessä on muinaismuistolain 15 §:n mukainen yleinen työhanke, vastaa arkeologisista tutkimuksista koituvista kustannuksista hankkeen toteuttaja. Arkeologisessa inventoinnissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita.

Hankkeeseen liittyvien toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa on tarpeellista huomioida hankealueen läheisyydestä tunnetut

kulttuuriperintökohteet sekä mahdollisesti inventoinnin tuloksena löydetty uudet suojelukohteet.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta alueellinen vastuumuseo toteaa, että hankkeen maakaapelointitoimenpiteet sijoittuvat valtakunnallisesti merkittävään Hämeen härkätien maisema-alueeseen. Hämeen härkätie muodosti keskiajalla keskeisen pyhiinvaelluspolun Turun ja Hattulan välillä sekä yhdystien Turun ja Hämeen linnojen välillä. Hämeenlinnassa Härkätiellä on kaksi linjausta, jotka yhtyvät Rengon kirkonkylässä. Rengossa Hämeen härkätie on säilyttänyt perinteisen linjauksensa varsin hyvin. Lisäksi toimenpidealueella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä Kuittilan kylämiljö. Kuittilan vanhan kyläkeskuksen talot Eskola, Latvala ja Ali-Paavola sijaitsevat tiiviinä rivinä aivan Härkätien varrella.

Kylän vanhaa rakennuskantaa ovat myös Yli-Paavolan päärakennus ja Lemolan kivinavetta. Kyläkeskuksen ulkopuolella on vanha mäkitupalaisalue, jonka rakennukset ovat 1800-luvulta ja 1900-luvun alusta. Vastuumuseo katsoo, että Hämeen liiton (2019) Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt –raportti tulee huomioida tuulivoimahankkeen selostuksen vaikutusten arvioinnissa. Lisäksi hankkeen selostuksessa tulee arvioida kulttuurimaisemalliset vaikutukset ja kirjata lähialueiden paikallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt kuten Kouvalan kylä.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaavalle annettiin mahdollisuus kommentoida saapuneita lausuntoja. Hankkeesta vastaava toimitti vastineen 3.5.2024.

Hankkeesta vastaava toteaa, että hanke rajautuu Seitsemänlamminsuon-Korpilamminsuon Natura-alueeseen (FI0339004, SAC) ja hankkeen läheisyydessä on nähty sääksi, sekä vuosia sitten erilaisia haukkoja. Hämeenlinnan kaupunki nosti esiin etäisyyden alueeseen, sekä myös liito-oravan reviirin.

Hankkeen koko jää kuitenkin hyvin pieneksi ja alueen ympäristöarvot ovat tutkitut ja hyvin tunnetut. Hankeen pieni koko ja tunnetut ympäristöarvot puoltaisivat hankkeesta vastaavan mielestä kaavoitusmenettelyä ympäristöselvityksin ilman YVAa. Hankkeesta tehty melu- ja välkemallinnus tukee tätä, koska meluhaittoja ei aiheudu asutukselle eikä vapaa-ajan asutukselle. Hankkeen rakentaminen ei ulottuisi Natura alueelle.

Linnuston ja liito-oravan reviirien laajuudet ja mahdolliset pesät, kuten myös muut kaavoituksen yhteydessä tulevat luonnon monimuotoisuuteen liittyvät havainnot, tullaan ottamaan huomioon joka tapauksessa puiston kaavoituksen ohessa tehtävissä ympäristö, ja luontoselvityksissä, mitkä ovat laajuudeltaan verrattavissa YVA prosessin vaatimiin selvityksiin.

Mahdolliset pesäpaikat suojellaan ja voimaloiden lopullinen sijoittelu suunnitellaan siten, että se ei vaaranna pesimäpaikkoja muita alueen merkittäviä luontoarvoja. Lisäksi hankkeen pieni koko, etäisyys asutuksiin ja alueen tämänhetkinen käyttö metsä- ja maatalousalueena tukevat hankkeen YVA-vapautta. Maisema-arvot tullaan arvioimaan kaavoituksessa valokuvamallinnuksilla, sekä kaavoituksen yhteydessä tehtävillä luontoselvityksillä, jotka ovat laajuudeltaan verrattavissa YVA:n vaatimiin selvityksiin.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Otsavuoren Tuuli Oy:n Isosaaren tuulivoimahankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

ELY-keskuksen ratkaisun perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa. Kohdan 7) e) mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan aina tuulivoimahankkeeseen, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Päätöksenteossa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne

Isosaaren tuulivoimahankkeen tuulivoimaloiden lukumäärä (5) ja hankkeen kokonaisteho (36 MW) alittavat YVA-lain hankeluettelon rajan.

Tuulivoimahankkeen rakentamisaika on noin kolme vuotta ja rakentamisen aikaisten ympäristövaikutusten kesto näin ollen keskipitkä. Tuulivoimapuiston toiminta-aikaa voidaan luonnehtia pitkäksi. Perustusten ja tornin laskennallinen käyttöikä voi olla useita vuosikymmeniä ja turbiinin noin 20 vuotta. Turbiinien käyttöikä voidaan pidentää huollon ja osien vaihdon avulla.

Tuulivoimahankkeen rakentaminen edellyttää maanmuokkaustoimia nosto- ja kenttäalueilla sekä huoltoteillä. Näillä alueilla maaperän ja

kasvillisuuden muutos on pitkäkestoista tai pysyvää. Maakaapelit sijoitetaan lähtökohtaisesti teiden rinnalle. Muutosalueiden pinta-ala suhteessa koko hankealueen pinta-alaan on kuitenkin viisi tuulivoimalaa käsittävässä tuulivoimahankkeessa verrattain vähäinen. Tuulivoimaloiden toiminnan aikaisia vaikutuksia, kuten melu-, välke-, linnusto- ja maisemavaikutuksia muodostuu koko toiminnan ajan, mutta niiden esiintyvyys ja intensiteetti vaihtelevat ympäristöolosuhteiden mukaan.

Suunnitteilla oleva tuulivoimahanke soveltuu voimassa olevan maakuntakaavan merkintöihin. Hankkeen välitön vaikutusalue on melko harvaanasuttua. Asutus on keskittynyt Hämeen Härkätien ympäristöön ja Alajärven rannoille. Laaditun alustavan melumallinnuksen perusteella hanke täyttää tuulivoimaloiden ulkomelutasosta annetun Valtioneuvoston asetuksen (1107/2015) mukaiset ohjearvot pysyvän ja loma-asutuksen osalta. Välkevaikutuksia voi olla tarpeen rajata asutuksen suuntaan.

Tuulivoimahankkeen laajin vaikutusalue liittyy maisemavaikutuksiin ollen laajuudeltaan jopa useita kymmeniä kilometrejä. Isosaaren tuulivoimahankkeen välittömässä läheisyydessä sijaitseva Hämeen Härkätie on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) ja ympäristöineen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Maiseman kannalta lähivaikutusalueella (alle 10 km) on myös useita maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristökohteita ja -alueita. Maisema- ja kulttuuriympäristöarvoihin kohdistuu todennäköisesti selkeitä muutoksia ja vaikutuksia. Tuulivoimahanke muuttaa myös Hämeen Härkätien varrella ja läheisten järvien rannoilla sijaitsevalle asutukselle avautuvaa maisemaa. Myllyjärven ja Alajärven rannoilla on loma-asutusta mutta Alajärvellä myös enenevässä määrin pysyvää asutusta. Hankkeella on todennäköisiä sosiaalisia vaikutuksia ko. alueilla.

Tuulivoimaloiden rakentamisella on todennäköisiä liikennetarpeesta johtuvia vaikutuksia Hämeen Härkätiehen.

Ennakkotietojen perusteella hankealueella ja sen lähivaikutusalueella on tiedossa lukuisia suojelu- ja luontoarvoja, joihin voi kohdistua sekä rakentamisen että toiminnan aikaisia vaikutuksia. Hanke rajautuu välittömästi Seitsemänlamminsuon-Korpilamminsuon Natura-alueeseen (FI033900 4, SAC). Hankkeella voi olla erityisesti rakentamisen aikaisia vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajiin, liito-oravaan. Merkittäviäkin vaikutuksia voi muodostua myös isoihin suojeltuihin petolintuihin, ja hankealueella havaittuihin pöllö- ja haukkalajeihin. Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee kansallisesti tärkeitä FINIBA-alueita (Renkojoki-Kaartjoki, Rengon kaakkurilammet), joiden linnustoon hankkeesta voi muodostua erityisesti toiminnan aikaisia vaikutuksia.

Maakaapelointi on tarkoitus sijoittaa Hämeen härkätien yhteyteen, millä voi olla vaikutuksia tieympäristön kulttuuri-, maisema- ja ympäristöarvoihin. Vaikutukset ovat kuitenkin pääasiassa kaivualueelle kohdistuvia ja siten paikallisia. Maakaapelointireitin vaikutusalueella on tiedossa havaintoja hämeen kylmänkukasta ja liito-oravasta, joiden esiintymis- ja elinympäristöihin voi muodostua merkittäviä vaikutuksia, mikäli kohteita sijoittuu kaivualueelle. Maakaapelointireitin eteläosassa oikeusvaikutteisessa Hietainmäen-Kuittilan osayleiskaavassa maakaapelointireitin vaikutusalueelle on osoitettu MY-alueita, ja alueella sijaitsee metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, ympäristötukikohteita ja karttatarkastelun perusteella uomaltaan luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia virtavesiä, joihin voi muodostua heikentäviä rakentamisen ja toiminnan aikaisia vaikutuksia.

Hankealueen tiestön rakentaminen ja parantaminen, sekä ylläpito edellyttävät soveltuvan maa-aineksen käyttöä. Tiestön, tuulivoimaloiden ja maakaapeleiden alueet jäävät puuntuotannon ulkopuolelle ja siten vähentävät metsävarojen käyttöä. Hankkeen vaikutukset luonnonvarojen käyttöön voidaan kokonaisuudessaan arvioida kuitenkin melko vähäisiksi.

Hankkeesta ei toiminnan aikana muodostu jätteitä. Toiminnan päättyessä pääosa käytetyistä materiaaleista voidaan kierrättää.

Tuulivoimaloiden rakentamisesta ja toiminnasta ei aiheudu erityistä pilaantumista tai muuta vastaavaa haittaa. Mahdollisia onnettomuusriskejä ovat mm. voimalan rikkoontumiseen liittyvät riskit, tulipalot ja jäätävissä olosuhteissa siipiin muodostuva jää. Onnettomuusriskiä ei voida kuitenkaan pitää merkittävänä.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Isosaaren tuulivoimahankkeen lähivaikutusalueella ei ole tiedossa olemassa olevia tai hyväksytyjä hankkeita, joilla voisi olla yhteisvaikutuksia tuulivoimahankkeen kanssa. Esisuunnitteluvaiheessa oleva Hattulan kuntaan suunnitteilla oleva Niinimäen tuulivoimahanke sijaitsee noin 3-4 kilometrin etäisyydellä nyt tarkasteltavasta Isosaaren tuulivoimahankkeesta. Myrsky Energia Oy suunnittelee enintään 12 tuulivoimalan rakentamista Isosaaren hankealueesta luoteeseen. Hankkeen kytkeminen sähköverkkoon on tarkoitus toteuttaa uudella 110 kV voimajohdolla joko Hämeenlinnan Moreenin sähköasemalle tai Hämeenlinnan rengasverkkoon. Näistä ensimmäinen vaihtoehto sijoittuu osin myös nyt tarkasteltavalle hankealueelle. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointi ja osayleiskaavoitus ovat käynnistyneet keväällä 2024.

Hankkeista muodostuu todennäköisiä yhteisvaikutuksia ainakin asutukseen, maisemaan ja elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyen. Verrattain lyhyestä etäisyydestä johtuen yhteisvaikutuksia voi muodostua myös

maankäyttöön, luonnonsuojeluun ja luonnon monimuotoisuuteen. Yhteisvaikutukset korostuvat hankkeiden yhteisellä lähivaikutusalueella.

Haitallisten ympäristövaikutusten ehkäiseminen

Harkintapyynnössä ei ole esitetty erityisiä haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi tehtäviä toimenpiteitä.

Johtopäätelmät

Isosaaren tuulivoimahankkeen edellyttämä pinta-ala ja tuulivoimarakenteiden määrä on verrattain vähäinen. Hankkeen elinkaarta voidaan kokonaisuudessaan luonnehtia pitkäksi. Hankkeen lähivaikutusalueella sijaitsee useita suojele- ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvoja, joiden yhteensovittamisen mahdollisuudet ja hankkeen toteuttamiskelpoisuus tulevat arvioitavaksi hankkeen jatkosuunnittelussa.

Suunnitellusta Hämeenlinnan Rengon Isosaaren tuulivoimahankkeesta ei aiheudu ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne todennäköisesti laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain liitteessä 1 tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Mikäli hanke muuttuu nyt esitetystä tai sitä myöhemmin laajennetaan, tulee YVA-menettelyn tarve arvioida uudestaan.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Vaikka hankkeeseen ei sovellettaisi arviointimenettelyä, on hankkeesta vastaavan sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

JATKOTOIMENPITEITÄ

Tuulivoimahankkeen harkinta-aineistosta on noussut esiin useita maisema- ja kulttuuriympäristöarvoja, sekä luonnonsuojeluun ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä arvoja hankkeen lähivaikutusalueella. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen sekä vaikutusten arviointi painottuen edellä mainittuihin teemoihin liittyen tulee erityisesti ottaa osayleiskaavoituksessa huomioon.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, 31, ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 ja 2 §.

MUUTOKSENHAKU

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen saa hakea muutosta tähän päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen. Muutosta voidaan hakea vasta siinä vaiheessa, kun edellä mainitusta päätöksestä on mahdollisuus valittaa (YVA-laki 37 § 2 momentti).

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Asian on esitellyt johtava asiantuntija Kirsi Lehtinen ja ratkaissut yksikönpäällikön sijainen valvontapäällikkö Sinikka Koikkalainen. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kuuluttamalla 27.5.-26.6.2024 Hämeen ELY-keskuksen verkkosivuilla [Kuulutukset](#) -osiossa. Päätös julkaistaan sähköisesti myös ympäristöhallinnon [verkkosivuilla](#).

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Hämeenlinnan kaupungin ja Hattulan kunnan verkkosivuilla.

Jakelu

Hankkeesta vastaava saantitodistuksin

Sähköisesti:

Hämeenlinnan kaupunki
Hattulan kunta
Hämeen liitto
Hämeenlinnan kaupunginmuseo, alueellinen vastuumuseo

LIITE 1

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti hakea siihen muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valittajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä (7) päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu valittajan ilmoittamalla osoitteella, ellei valituksen yhteydessä muuta näytetä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 – 16.15. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Käsittelymaksu

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukainen oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42210

Faksi:

029

56

42269

Tämä asiakirja HAMELY/353/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/353/2024 har godkänts elektroniskt

Lehtinen Kirsi 22.05.2024 15:55

Koikkalainen Sinikka 22.05.2024 15:59